

Високите цени на тока са пагубни за индустрията



**Ваня Хаджиева,
доктор по икономика**

В съответствие с политиката на ЕС от 1 юли 2007 г. в зоната на общността действа либерализиран пазар на електроенергия. България и още 13 държави от общността либерализираха пазарите на ток.

Досега /преди 1 юли/

Преди първи юли у нас цените на електроенергията се определяха от ДКВЕР и бяха еднакви за всички потребители в страната. Потребителите нямаша право да избират доставчика си на ток, а бяха принудени да използват услугите, предлагани от съответното електроразпределително дружество.

За битовите потребители в рамките на ЕС либерализирането на пазара на ток вече е нормативно регламентиран факт, изключение не прави и България. Интересно е как на практика се случва тази либерализация:

I. По отношение на битовите потребители - в публичното пространство масово се „тръби“, че всички домакинства и малки фирми

могат да договорят индивидуални условия за доставка на електроенергия само с лицензирани от ДКВЕР търговци на ток. Либерализираният пазар на електроенергия означава, че всеки потребител има право да избере фирмата /лицензиран от ДКВЕР търговец на ток/, която да доставя електричество, да договори цената, на която да заплаща потребяваната енергия, времето за отстраняване на аварии, периода на отчитане, обезщетенията и компенсациите, които се дължат от двете страни. В случай че потребителите останат и ползват настоящия си доставчик, те заплащат потребяваното електричество по цените, определени от ДКВЕР. Регулираните цени на ДКВЕР се увеличили от 1 юли съответно:

енергия. Увеличението на цената за пренос е с франиращите 45%, а фактическата цена на тока високо напрежение за делничните дни се увеличава с 34% и съответно с 41% за потреблението в събота и неделя.

Резултати

Към момента ДКВЕР е издала „насоки за потребителите при отваряне на пазара на електроенергия от 1 юли 2007 г.“. Битовите потребители към момента все още не реагират на либерализацията, но и това ще стане /най-вероятно, когато дойдат сметките за ток с новите цени/.

Типично по български, след като пазарът официално е либерализиран, промишлените потребители се сетиха да преговарят за регла-

Битови потребители	Дневна тарифа	Нощна тарифа
До 30.06.2007 г.	14.60 ст. на кВтч	9.30 ст. на кВтч
От 1.07.2007 г.	15.70 ст. на кВтч	10.00 ст. на кВтч

II. Промислените потребители много „живо“ усетиха либерализирането на пазара на електро-

ментираният на преходен период при въвеждането на новите цени. На 9 юни се проведе среща между

представители на ДКВЕР и БСК, темата на срещата беше либерализирането на пазара на електроенергия в страната и как това ще се отрази на промишлените потребители в страната. Резултатът от тази закъсняла среща е изводът, че това покачване ще е пагубно за националната индустрия, което пък налага последва-

щото формиране на работна група с представители на държавната комисия и промишлените потребители.

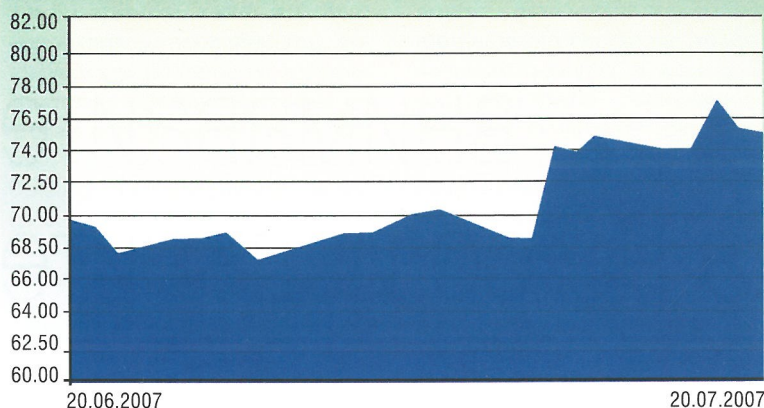
В началото на юли се проведе управителен съвет на Българската федерация на индустриалните енергийни консуматори, откъдето коментираха, че „високият скок в нивата на цените на електроенер-

гия ще доведе до неконкурентоспособност на българската индустрия и чрез произвежданата продукция ще рефлектира върху крайните потребители”.

Какво следва

Какво следва да се случва с цените на тока на либерализирания пазар в България, тепърва предстои да видим!

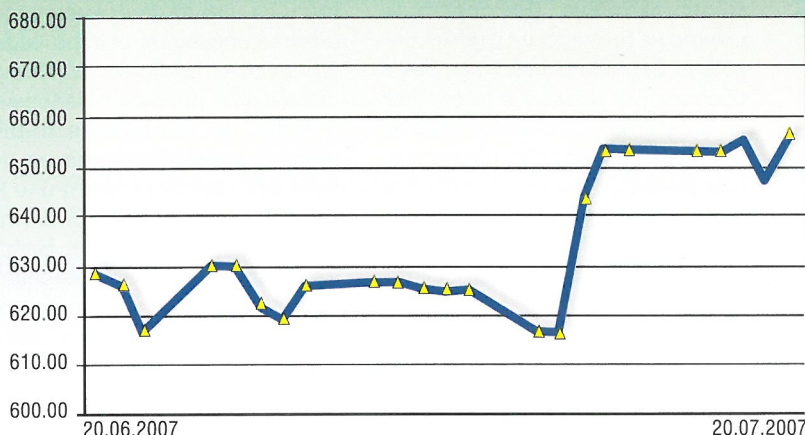
Движение при цените на петрола сорт „Брент“
за периода 20 юни - 20 юли 2007 г. в USD/барел



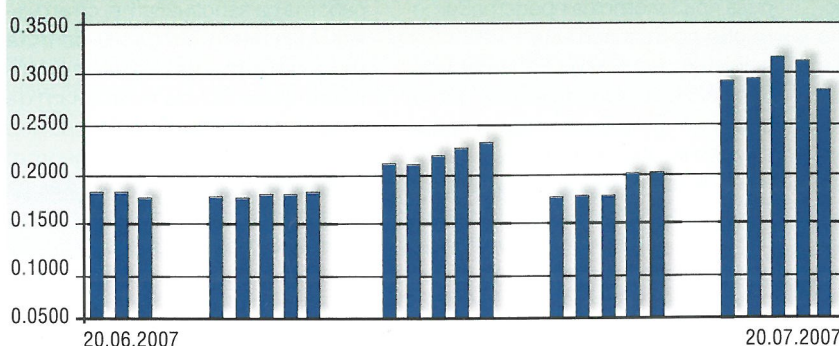
В рамките на периода 20 юни - 20 юли 2007 г. се наблюдава известно стабилизиране при ценовите флукутации на суровия петрол сорт „Брент“. Анализираният период започва със сделки при ниво от 72.18 USD/барел, като до края на юни се сключват сделки в диапазона 71-72 USD/барел. Началото на юли започва с лека възходяща тенденция, която бележи два пика в рамките на месеца. Първият на ниво от 76.12 USD/барел, регистриран на „фаталния петък 13“, и втори пик пет дни по-късно на 18 юли - 77.73 USD/барел. Сравнително спокоен летен период с движение на цената в рамките на 7 USD/барел.

Движение при цените на газьола
за периода 20 юни - 20 юли 2007 г. в USD/тон

В рамките на анализирания период е регистрирано активно движение на цената на газьола на Лондонската международна борса за петрол. В началото на периода сделки с газьол се сключват на ниво от 628.50 USD/тон, следва тенденция на спад на цената до 617 USD/тон, леко покачване до 630 USD/тон, отново спад с около 10 USD до ниво от 620 USD/тон и стабилизиране на цената около това ниво. Най-евтино газьолът се е търгувал на 9 и 10 юли - 617 USD/тон. След този абсолютен спад започва възходяща тенденция, която регистрира своя пик на 20 юли при ниво от 656.60 USD/тон.



Движение при цените на природния газ
за периода 20 юни - 20 юли 2007 г. в GBP/куб.м



В рамките на последната десетдневка на юни се регистрира стабилна ценова тенденция при борсовите цени на природния газ в диапазона 0.1823 - 0.1825 GBP/куб.м. В началото на юли започва тенденция на нарастване на цената, която достига своя първи пик на ниво от 0.2310 GBP/куб.м, следва краткотрайно стабилизиране, включително на „петък 13“ - 0.2015 GBP/куб.м, и втори пик на 18 юли на ниво от 0.3140 GBP/куб.м.